

ปัญหาการดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในโรงเรียน แกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

Problems of the Educational Provision Operation for Children with Special Needs in Leading Inclusive Schools in Maha Sarakham Educational Service Area Office 1

บุญเกิด วิเศษรินทอง¹ อุดลยศักดิ์ สุนทรโรจน์² ศักดิ์พงศ์ หอมหวล³ และจำเนียร พลหาญ⁴
Boonkerd Wisetrinthong,¹ Adulyasak Soonthornrojana,² Sakpong Homhuan³
and Chumnian Pollaharn⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำแนกตามสถานภาพและระดับช่วงชั้น กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 33 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และครูผู้รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 165 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) รวม 198 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.33 ถึง 0.77 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.93 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t-test (Independent samples) และ F-test (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านคุณภาพนักเรียน ด้านปัจจัย ด้านการบริหารจัดการ และด้านกระบวนการเรียนการสอน

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ และระดับช่วงชั้น ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่า

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² Ph.D. (History) ; Ed.D. (Ed.Ad.) อาจารย์พิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ ป.ร.ด. (การศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น) อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁴ กศ.ด. (บริหารและพัฒนาการศึกษา) อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม



2.1 ผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การศึกษาพิเศษ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

ABSTRACT

The purposes of this study were to examine and compare problems of the educational provision operation for children with special needs in leading inclusive schools under the Office of Maha arakham Educational Service Area 1. This classified in status and grade level. The subjects consisted of 33 administrators selected through purposive sampling and 165 teachers who were responsible for children with special needs selected through stratified random sampling. The sample size was set by using Krejcie and Morgan technique. The instrument used for data gathering was a five rating scale questionnaire with discriminating powers ranging .33-.77 and .93 of reliabilities. The statistics used for data analysis were percentage, mean, and standard deviation. The statistics used for hypotheses testing were t-test (independent samples) and F-test (One-way Analysis of Variance).

The results of the study were as follows:

1. The overall problems of the educational provision operation for children with special needs in leading inclusive schools regarding the opinions of educational institution administrators and teachers who were responsible for children with special needs were at a moderate level. Considering in each aspect, it was shown at a moderate level difference from high to low: student quality, factors, administrative management, and learning-teaching process, respectively.

2. The comparison of educational provision operation for children with special needs in leading inclusive schools under the Office of Maha Sarakham Educational Service Area 1 classified in status and grade level was as follows:

2.1 The administrators and teachers who were responsible for children with special needs were significantly different at the .01 level.

2.2 The leading inclusive schools under the Office of Maha Sarakham Educational Service Area 1 was not significantly different.

Keywords: Special education, Children with special needs, Leading inclusive schools

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้ให้ความสำคัญกับคนพิการเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพในการศึกษา จะเห็นได้จากมาตรา 49 ได้ระบุไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2550 : 20) ที่สำคัญได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ขึ้น โดยมีเหตุผลว่าการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการมีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไปจึงจำเป็นต้องจัดให้คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการบริการและความช่วยเหลือทางการศึกษาเป็นพิเศษ ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยให้เป็นไปอย่างทั่วถึงทุกระบบและทุกระดับการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : 12) กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ ได้มีการปรับเปลี่ยนนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนพิการจากเดิมที่จัดให้เด็กและเยาวชนพิการเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการมาเป็นนโยบายให้เรียนร่วมกับเด็กและเยาวชนทั่วไป และในปีพุทธศักราช 2542 ได้กำหนดนโยบายให้คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน รวมทั้งได้มีการจัดระบบโครงสร้างการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ เพื่อขยายโอกาสให้กับคนพิการทุกกลุ่มทุกประเภท และปรับปรุงระบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อคนพิการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ต่อมาในปีพุทธศักราช 2543 ได้กำหนดนโยบายเพิ่มเติมว่า คนพิการทุกคนต้องได้เรียน โดยได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม (เบญจา ชลธาร์นนท์, 2548 : 2)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กทุกคนที่จะได้รับโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา จึงได้จัดทำ

โครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบ วิธีการ และการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนที่มีเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กทั่วไป ซึ่งมีโรงเรียนนำร่อง จำนวน 390 โรงเรียนกระจายครอบคลุมทุกจังหวัด ต่อมาในปีพุทธศักราช 2548 ได้ขยายผลเป็น 2,000 โรงเรียน ครอบคลุมทุกอำเภอทั่วประเทศ เพื่อรองรับเด็กพิการทุกคนที่อยากเรียน และได้มีการนิเทศและติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมทั่วประเทศ และศูนย์การศึกษาพิเศษพบว่า การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนพิการทุกประเภท ในโรงเรียนเรียนร่วมยังไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากบุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดทักษะการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความสามารถของเด็กแต่ละคน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548 : 2-3) ทั้งนี้จากผลการศึกษาวิจัยพบว่าบทบาทของผู้บริหารมีผลต่อการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมต่างๆในห้องเรียนให้ยืดหยุ่นเหมาะสมที่จะจัดการเรียนร่วม ดังนั้น ผู้บริหารจึงมีบทบาทเป็นผู้นำการปรับเปลี่ยนระบบการศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างมาก นอกจากนี้มีงานวิจัยหลายเรื่อง พบว่า การที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้ปรับเปลี่ยนนโยบาย ซึ่งแต่เดิมเน้นให้จัดห้องเรียนเสริมในโรงเรียนเรียนร่วมเพื่อเด็กและเยาวชนพิการออกจากห้องเรียนร่วมเข้ารับบริการพิเศษในห้องสอนเสริมนั้น ครูการศึกษาพิเศษหนึ่งคนสามารถช่วยเด็กได้เพียง 12-15 คน เท่านั้น เนื่องจากเด็กและเยาวชนพิการมีความต้องการจำเป็นพิเศษหลากหลายและมาจากชั้นเรียนหลายระดับอีกทั้งครูการศึกษาพิเศษที่จัดการเรียนการสอนในห้องสอนเสริม มักจะสอนทักษะเป็นเรื่องๆมากกว่าสอนเนื้อหาสาระที่เชื่อมโยงกับการเรียนในชั้นเรียน ด้วยเหตุนี้จึงมีการปรับเปลี่ยนนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนพิการ โดยมุ่งเน้นให้เข้าไปเรียนร่วมในชั้นเรียนทั่วไปมากกว่าจัดห้องสอนเสริมแยกออกมาต่างหาก ถึงแม้มีข้ออ้างว่าการให้เด็กและเยาวชนทั่วไปเรียนร่วมกับเด็กและเยาวชนพิการจะเป็นอุปสรรคต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กและเยาวชนทั่วไปก็ตาม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543 : 3)



สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ได้กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกประการโดยได้ดำเนินการจัดการศึกษาให้เด็กและเยาวชนพิการให้ได้เรียนร่วมกับเด็กปกติทั่วไปในโรงเรียนทุกระดับตั้งแต่ในปีการศึกษา 2547 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จำนวน 33 โรงเรียน ครอบคลุมทุกอำเภอโดยมุ่งส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติและสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นเรื่องใหม่สำหรับครูในโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาการช่วยเหลือฟื้นฟูสมรรถภาพขาดทักษะในการจัดการเรียนการสอน (เบญจา ชลธารินทร์, 2548 : 167) และจากการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนจัดการเรียนร่วมที่ผ่านมาและการสอบถามปัญหาต่างๆในการจัดการเรียนร่วมจากครูผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ยังมีปัญหาอุปสรรคหลายประการในการดำเนินงานทำให้โรงเรียนไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างเต็มรูปแบบ เช่น บุคลากรยังขาดความเข้าใจต่อการจัดการเรียนร่วมของนักเรียนพิเศษ การคัดแยกเด็กที่ถูกต้อง การขาดแคลนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกสำหรับเด็กพิเศษ เป็นต้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1, 2550 : 6) ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ ได้ประสบปัญหาในการดำเนินงานจัดการศึกษาให้เด็กเหล่านั้นหลายประการ เช่น ปัญหาด้านบุคลากรที่ไม่มีความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิการ ด้านการสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียน ด้านงบประมาณในการสนับสนุนความไม่เข้าใจระหว่างบุคลากรในโรงเรียนและผู้ปกครอง เป็นต้น ทำให้เกิดความสนใจที่จะศึกษาปัญหาการดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำอื่นๆ ในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้วย เพื่อจะได้ข้อมูลในการวางแผนพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนตลอดทั้งจะได้เป็นข้อมูลในการนำเสนอให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในระดับที่สูงขึ้น ได้ใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาการจัดการเรียนร่วมให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งโดยรวมและรายด้าน เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ และระดับช่วงชั้น ทั้งโดยรวมและรายด้าน

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แตกต่างกัน

2. โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่แตกต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. เนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการ

พิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมปีการศึกษา 2551
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

2.1.1 สถานภาพ จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2.1.2 ระดับช่วงชั้น จำแนกเป็น ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 ระดับช่วงชั้นที่ 1-3 และระดับช่วงชั้นที่ 3-4

2.2 ตัวแปรตาม คือ ปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปีการศึกษา 2551 ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพนักเรียน ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการและด้านปัจจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จากโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ปีการศึกษา 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 33 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 231 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 33 คน และครูที่รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 198 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จากโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ปีการศึกษา 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 33 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 198 คน ได้มาโดย 2 วิธี ดังนี้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 33 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 33 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนระดับช่วงชั้นที่ 1-2 จำนวน 9 คน ช่วงชั้นที่ 1-3 จำนวน 18 คน และช่วงชั้นที่ 3-4 จำนวน 6 คน ดังตารางที่ 2

2.2 ครูผู้รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 40) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 165 คน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น จำนวน 1 ฉบับ เป็นลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า ((Rating scale) และแบบปลายเปิดแบ่งเป็น 3 ตอน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร มาตรฐานการศึกษาพิเศษ โรงเรียนเรียนร่วม พุทธศักราช 2543 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งจากการสอบถามและสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ ตลอดจนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาในครั้งนี้

2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบตรวจสอบรายการและแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 64-74)

3. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามกรอบแนวคิดทั้ง 4 ด้าน จำนวน 46 ข้อ

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอประธานกรรมการและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไข

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของประธานกรรมการและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์แล้ว ไป



ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมทางภาษาของข้อคำถาม โดยวิธีการหาค่า IOC (Index of item - objective congruence)

6. ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำแล้วนำเสนอต่อประธานกรรมการและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเรียบร้อยอีกครั้งหนึ่ง

7. ปรับปรุงแบบสอบถามแล้วจัดพิมพ์นำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบเด็กพิเศษซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 10 คน และครูที่รับผิดชอบเด็กพิเศษ จำนวน 20 คน ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

8. นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถามโดย

8.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple correlation) ของเพียร์สัน (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 107) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับปรากฏว่าได้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .33 ถึง .77 จำนวน 46 ข้อและพบว่าใช้ได้ทั้งหมด

8.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบ สอบถามทั้งฉบับโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 96) ได้ค่าความเชื่อมั่น .93

9. นำข้อคำถามของแบบสอบถามไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เป็นกลุ่ม

ตัวอย่าง ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม คือ

1.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple correlation) ของเพียร์สัน (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 107)

1.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 96)

1.3 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามรายข้อกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด (Index of item - objective congruence : IOC)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2.4 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูที่รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยใช้ t-test แบบ Independent samples (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 109)

2.5 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียน ที่มีระดับช่วงชั้นแตกต่างกัน โดยใช้ ค่า F-test (One-way analysis of variance) และหากพบว่าค่าใดมีความแตกต่างกันก็จะดำเนินการเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของนิวแมน-คิวส์ (Newman-Keuls Method)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านคุณภาพนักเรียน ด้านปัจจัย ด้านการบริหารจัดการ และด้านกระบวนการเรียนการสอน

1.1 เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน เช่นเดียวกัน ส่วนครูที่รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านคุณภาพนักเรียน อีกจำนวน 3 ด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 เมื่อพิจารณาตามระดับช่วงชั้น พบว่า ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 มีปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน เช่นเดียวกัน ระดับช่วงชั้นที่ 1-3 มีปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และระดับช่วงชั้นที่ 3-4 มีปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้านเช่นเดียวกัน

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มหาสารคาม เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ และระดับช่วงชั้น ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่า

2.1 ผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า ในภาพรวม ครูที่รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีปัญหามากกว่าผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณภาพนักเรียน ด้านการบริหารจัดการ และด้านปัจจัย ครูที่รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีปัญหามากกว่าผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนด้านกระบวนการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษามีปัญหามากกว่าครูที่รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่แตกต่างกันมีปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ พบว่า

3.1 ด้านคุณภาพนักเรียน ปัญหาที่มีความถี่สูงสุด ได้แก่ ครูผู้สอนมุ่งจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กปกติมากกว่าที่จะให้ความสนใจกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทำให้มีผลการเรียนต่ำรองลงมา ได้แก่ เด็กที่มีความต้องการพิเศษถูกมองว่าเป็นตัวฉุดให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนในภาพรวมต่ำ ทำให้ไม่มีใครอยากให้มาเรียน

3.2 ด้านกระบวนการเรียนการสอน ปัญหาที่มีความถี่สูงสุด ได้แก่ ครูไม่ได้จัดทำแผนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคลแต่จะสอนเหมือนเด็กปกติทั่วไป รองลงมาได้แก่ การสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษร่วมกับเด็กปกติ ทำให้ล่าช้า เป็นภาระกับครูเด็กปกติได้เรียนไม่เต็มที่



3.3 ด้านการบริหารจัดการ ปัญหาที่มีความถี่สูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนไม่มีความชัดเจน/ไม่มั่นใจเกี่ยวกับการคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รองลงมาได้แก่ ครูขาดแรงจูงใจที่จะสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพราะไม่ได้รับสวัสดิการใดๆ ที่พิเศษกว่าครูที่ไม่ได้สอน

3.4 ด้านปัจจัย ปัญหาที่มีความถี่สูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง รองลงมาได้แก่ เด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่ได้รับการเอาใจใส่ดูแลเท่าที่ควร จากผู้บริหาร ครู และเพื่อนฯ ปล่อยให้เป็นภาระของผู้ปกครอง

3.5 ข้อเสนอแนะที่สำคัญ ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัด/เขตพื้นที่การศึกษาควรมีการนิเทศ ติดตาม การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง และควรจัดสวัสดิการเพื่อเป็นขวัญ กำลังใจแก่ครูที่รับผิดชอบอย่างหลากหลาย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถอภิปรายผล เป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านคุณภาพนักเรียน ครูผู้สอนมีปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอยู่ในระดับมาก เกี่ยวกับการพัฒนาการด้านทักษะการช่วยเหลือตนเองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การพัฒนาการตามศักยภาพระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติในชั้นเรียน และการเสริมสร้างเจตคติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษในทางที่สร้างสรรค์ของโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูต้องรับภาระสอนทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งอาจมีหลายประเภท แต่การสอนเด็กพิเศษในห้องร่วมกับเด็กปกติจำเป็นต้องใช้เวลาและต้องใช้แผนการสอนเฉพาะบุคคล ทำให้ต้องเสียเวลามาก และจำเป็น

ต้องดูแลเด็กปกติคนอื่นๆ ด้วย ทำให้การเรียนการสอนทำได้ไม่เต็มที่ จัดการเรียนการสอนลำบาก การที่จะต้องมาดูแลเอาใจใส่ การช่วยเหลือตนเองให้กับเด็กพิเศษ ก็ทำได้ไม่เต็มที่ จึงปล่อยให้เป็นการของผู้ปกครองมากกว่า ดังนั้นโรงเรียน จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองของเด็กปกติและผู้ปกครองของเด็กพิเศษเพื่อทำความเข้าใจเสนอข้อคิดเห็น ให้คำแนะนำ ตลอดจนทั้งขอความร่วมมือในการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการวิจัยนี้ พบว่าสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 28-29) ที่ศึกษาพบว่า เด็กปกติมีมากกว่าเด็กพิเศษ เวลาสอนถ้าสนใจเด็กพิเศษมาก ก็จะทำให้การเรียนการสอนเด็กปกติไม่เต็มที่ เด็กพิเศษไม่ค่อยเข้าชั้นเรียนร่วมกับเด็กปกติ และเด็กมีพัฒนาการไม่เท่ากัน ในห้องหนึ่งมีเด็กพิเศษหลายคนและหลายกรณี และจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548 : 81-83) ที่พบว่า นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนทั่วไปอย่างแท้จริง การพัฒนาศักยภาพนักเรียนเป็นเฉพาะบุคคลยังมีน้อย โรงเรียนยังเลือกรับนักเรียนได้บางประเภทและรับเฉพาะที่มีความพิการในระดับปานกลางและระดับน้อยเท่านั้น เทคนิควิธีสอนยังไม่เฉพาะและไม่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนพิการ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จารึก โกษาพงษ์ (2545 : 83) ที่พบว่า มีปัญหาด้านผู้เรียนเกี่ยวกับการสร้างเจตคติที่ดีของเด็กพิเศษเรียนร่วม และการเตรียมความพร้อมในด้านการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

1.2 ด้านกระบวนการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ อยู่ในระดับมาก เกี่ยวกับการจัดทำรายละเอียดในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน การจัดกิจกรรมของครูผู้สอนเพื่อเตรียมความพร้อมและ/หรือฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียนเพื่อการเรียนร่วม และการวางแผนพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคลโดยการจัดทำแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ครู ผู้สอนมีภาระงานหลายอย่าง ทำให้

ไม่มีเวลามากพอที่จะวางแผนจัดกิจกรรม ให้ความสนใจนักเรียนพิเศษโดยเฉพาะ และติดตามแก้ไขปัญหาดังๆ ที่เกิดขึ้นขณะจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดทั้งครูผู้สอนแต่ละคนไม่ได้จบการศึกษาด้านการศึกษาพิเศษมาโดยเฉพาะ แม้จะได้รับการอบรมเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษมาบ้าง แต่คงทำได้ไม่เต็มที่นัก ทำให้เกิดปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะวางแผนแก้ไขปัญหาวินิจฉัยภาระงานของครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งช่วยส่งเสริมสนับสนุน เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ พัฒนาครูอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ตลอดทั้งจัดหาสวัสดิการเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจา ชลธารินทร์ (2548 : 82) ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน ในการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม พบว่า จุดอ่อน ประการหนึ่ง คือ กระบวนการจัดทำ IEP ยังไม่มีคุณภาพเพียงพอ ได้แก่ โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการ โดยไม่มีคณะกรรมการจัดทำ IEP ของนักเรียนแต่ละคน กระบวนการตรวจสอบไม่ครอบคลุมทั้งวิธีการ เครื่องมือ และแหล่งเรียนรู้ เป็นการกรอกแบบฟอร์มโดยครูคนหนึ่งมากกว่า การทำตามกระบวนการจัดทำ IEP และยังไม่นำไปสู่การสอน เพื่อพัฒนานักเรียนพิการให้เกิดผลอย่างแท้จริง และยังไม่สอดคล้องกับ นางสาวนงลักษณ์ มีศิลป์ (2548 : บทคัดย่อ) ที่พบว่ามีปัญหาการดำเนินงานด้านกระบวนการเรียนการสอนมากที่สุด เกี่ยวกับการวางแผนพัฒนานักเรียนเป็นราย บุคคลโดยจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนร่วมและจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมและหรือฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียนเพื่อการเรียนร่วม

1.3 ด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบมีปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอยู่ในระดับมาก เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากร สามารถทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพและตรงตามความต้องการจำเป็นของผู้เรียนแต่ละบุคคล การระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการศึกษาพิเศษเป็นเรื่องยุ่งยาก เป็นเรื่องเฉพาะ

ทางครูที่รับผิดชอบต้องมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะและประสบการณ์ในการจัดการศึกษาเป็นอย่างดีจึงจะสามารถทำวิจัยเกี่ยวกับการแก้ปัญหาและพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ตลอดทั้งขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดมหาสารคาม ศูนย์การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นต้น ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารในการส่งเสริมการวิจัย ให้ครูมีความรู้ในด้านการวิจัย สร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าการวิจัย สนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุม และชุมชนต้องให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้การจัดการศึกษาพิเศษดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ นางสาวนงลักษณ์ มีศิลป์ (2548 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า มีปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการสนับสนุนให้ครูการศึกษาพิเศษใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาการเรียนรู้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน และยังสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ ศักดิ์ดา อุบลชาติ (2544 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า โรงเรียนส่วนมากยังไม่ได้ดำเนินการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียน ทั้งด้านนโยบายการวิจัยในชั้นเรียน ด้านงบประมาณ ด้านเวลา ด้านวัสดุอุปกรณ์ และเรื่องอำนวยความสะดวกสำหรับการวิจัยในชั้นเรียน

1.4 ด้านปัจจัย ครูที่รับผิดชอบมีปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอยู่ในระดับมาก เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจต่อการดำเนินการจัดการเรียนร่วมอย่างถูกต้องของผู้บริหารสถานศึกษา ความรู้ความเข้าใจต่อการดำเนินการจัดการเรียนร่วมอย่างถูกต้องของครูผู้สอน เจตคติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมกับเด็กปกติในห้องเรียนของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองจำนวนครูที่มีวุฒิหรือผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนแกนนำเรียนร่วม เพิ่งเริ่มดำเนินงานอย่างจริงจังมาไม่นาน อีกทั้งมีจำนวนน้อยโรงเรียน การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษเป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่องและไม่ทั่วถึง ประกอบกับการโยกย้ายไปโรงเรียนอื่น หรือเปลี่ยนผู้รับผิดชอบอยู่เรื่อยๆ บุคลากรไม่ได้จบสาขาการศึกษาพิเศษ จึงทำให้บุคลากรไม่มีความชัดเจน



ในการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ประกอบกับเกรงว่าเด็กพิเศษเหล่านั้นจะทำให้ระดับคุณภาพลดลง ดังนั้น การที่ผู้บริหาร ครู เพื่อน มีเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตลอดจนทั้งคุณสมบัตินี้และคุณภาพของครู จึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 24-25) ที่ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการการเรียนร่วมพบว่า ผู้บริหารและครูประจำชั้นของเด็กพิเศษขาดความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับเด็กพิเศษ ผู้บริหารโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญเท่าที่ควร จึงทำให้โรงเรียนไม่ยอมรับเด็กพิเศษเข้าเรียน ครูผู้สอนยังขาดความชำนาญในการจัดการศึกษาพิเศษเพราะมีเด็กหลายประเภท ครูผู้สอนยังขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากยังขาดความรู้ ทักษะในเรื่องของเทคนิควิธีการ และได้รับการพัฒนาไม่ทั่วถึง และต่อเนื่อง รวมทั้งผู้ปกครองไม่ยอมพาเด็กมาโรงเรียนเนื่องจากเป็นห่วงเด็กและมีความอายที่มีบุตรพิการ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับเบญจา ชลธารันท์ (2548 : 82-83) ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนในการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม พบว่า จุดอ่อนประการหนึ่ง คือ การเตรียมครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการศึกษาพิเศษ ยังดำเนินการได้ไม่เพียงพอกับความต้องการในการพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษครูจำนวนมากต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมในการสอนเด็กพิการต้องการการนิเทศติดตาม และความช่วยเหลือและร่วมมือในการพัฒนางานมากขึ้น

2. ผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน โดยพบว่า โดยภาพรวมครูที่รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีปัญหามากกว่าผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากมาจากการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาได้ดำเนินการตามกรอบการบริหารโดยใช้โครงสร้างชีวิต ได้แก่ การบริหารด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ

และการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานซึ่งเน้นหลักการกระจายอำนาจและหลักการมีส่วนร่วม ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้มอบหมายให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปสู่การปฏิบัติ ทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีทิศทางชัดเจน ครอบคลุมทุกองค์ประกอบของการดำเนินงาน ซึ่งหลักการดังกล่าวทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าจะเป็นการบริหารงานที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพ และมีปัญหาน้อย สำหรับครูที่รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น เป็นฝ่ายปฏิบัติ และอยู่ใกล้ชิดกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับเด็กจึงทำให้รับรู้ปัญหาในการดำเนินงานในด้านต่างๆ นอกจากนี้ การเปลี่ยนครูที่รับผิดชอบบ่อยๆ การโยกย้ายไปโรงเรียนอื่นของครู การมีภาระงานสอนและงานพิเศษมากมาย ทำหน้าที่ทั้งครูที่รับผิดชอบและครูประจำชั้น ครูที่รับผิดชอบไม่ได้ตามไปสอนเด็กในชั้นที่สูงขึ้น เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่มีส่วนทำให้ครูที่รับผิดชอบมีปัญหาการดำเนินงานมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับผลงานวิจัยของวีระพงษ์ เทียมวงษ์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนการศึกษาพิเศษ ที่ผ่านการอบรม และครูผู้สอน มีปัญหาในการจัดการศึกษาพิเศษ ทั้งโดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลงานวิจัยของประภัสสร ทศนพงศ์ (2550 : 80-81) ที่พบว่า บริหารและครูผู้สอนมีปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษด้านการจัดสภาพแวดล้อม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ครูผู้สอนมีปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจาก ครูผู้สอนเป็นผู้ที่สัมผัสและสอนเด็กอย่างใกล้ชิด ย่อมเข้าใจปัญหาและความต้องการของเด็กมากกว่าผู้บริหาร

3. โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่แตกต่างกันมีปัญหาคาดการณ์งานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากมาจากการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมส่วนมากเข้าร่วมโครงการพร้อมๆ กัน แต่มีโรงเรียนเรียนร่วมที่เป็นโรงเรียนนำร่องจัดการเรียนร่วมเพียงโรงเรียนเดียว

เท่านั้น ได้แก่ โรงเรียนชั้นนำพิทยาคาร ต่อมาจึงได้คัดเลือกเพิ่มเติมเป็นอำเภอละหนึ่งโรงเรียน ดังนั้นการดำเนินงานในแต่ละด้านของโรงเรียนเหล่านี้จึงมีหลากหลายๆ กัน เช่น การนำนโยบายสู่การปฏิบัติของโรงเรียน การได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานก็ได้รับจัดสรรเท่ากัน การอบรมพัฒนาบุคลากร การนิเทศ ติดตาม ช่วยเหลือ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองคำ ชุ่มวิจารณ์ (2550 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดลำปาง ที่พบว่า สภาพการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาเฉพาะช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 3-4 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ และระดับช่วงชั้น ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่า

2.1 ผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า ในภาพรวมครูที่รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีปัญหามากกว่าผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณภาพนักเรียน ด้านการบริหารจัดการ และด้านปัจจัย ครูที่รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีปัญหามากกว่า

ผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนด้านกระบวนการเรียนการสอนผู้บริหารสถานศึกษามีปัญหามากกว่า ครูที่รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่แตกต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการศึกษาการพัฒนาครูผู้สอนให้มีการวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในแต่ละประเภท

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ดร.อดุลย์ศักดิ์ สุรินทร์จรณ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.ศักดิ์พงศ์ หอมหวล และ ดร.จำเนียร พลหาญ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องอย่างใกล้ชิดทุกขั้นตอนในการดำเนินการจนทำให้งานวิจัยสำเร็จสมบูรณ์เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1, สำนักงาน. (2550).

รายงานการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม. มหาสารคาม : กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน (2544).

การเรียนร่วม : ปัญหาและความต้องการ. กรุงเทพฯ : บริษัทชาวไทย เพรส จำกัด.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2551).

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.



2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2551). (2548). การสังเคราะห์งานด้านการจัดการเรียนร่วมสู่ภาคปฏิบัติเพื่อนำสู่นโยบายการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชนพิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จารึก โกษาพงษ์. (2545). สภาพปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทองคำ ชุ่มวิจารณ์. (2550). การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ลำปาง : มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- นงลักษณ์ มีศิลป์. (2548). สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- เบญจา ชลธารินทร์. (2548). การสังเคราะห์งานด้านการจัดการเรียนร่วมสู่ภาคปฏิบัติเพื่อนำสู่นโยบายการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชนพิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ประภัสสร ทศนพงศ์. (2550). ศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 . วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักงาน. (2550). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- วีระพงษ์ เทียมวงศ์. (2546). การศึกษาปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบการเรียนร่วมตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ศักดิ์ดา อุปฉาใต้. (2544). การศึกษาสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา เขต 1 พัฒนาคุณภาพการศึกษาลุ่มน้ำพอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2543). คู่มือการคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.